

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 750/2014-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. novembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť Z. P., zastúpeného advokátkou JUDr. Věrou Rittichovou, Jiráskova 856, Ústí nad Orlicí, Česká republika, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 133/1998 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 179/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Z. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. augusta 2014 doručená sťažnosť Z. P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 133/1998 a postupom

Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 179/2011. Sťažnosť bola podaná na poštovú prepravu 2. augusta 2014.

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ sa návrhom podaným na okresnom súde 5. októbra 1998 domáhal od právneho predchodcu odporcu – Fakultnej nemocnice Bratislava, zaplatenia sumy 28 314,41 € z titulu náhrady škody na zdraví. Okresný súd rozhodol vo veci samej 27. septembra 2006 rozsudkom č. k. 19 C 133/1998-159 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), ktorým žalobu sťažovateľa zamietol. Krajský súd na základe odvolania sťažovateľa rozsudkom č. k. 3 Co 179/2011-249 z 3. decembra 2012 potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu. Proti označenému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky svojím uznesením sp. zn. 6 Cdo 137/2013 z 11. júna 2014 odmietol ako procesne neprípustné. Rozhodnutie dovolacieho súdu bolo doručené sťažovateľovi 31. júla 2014.

Sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti okrem iného uviedol:

«Mám za to, že v danom prípade... Nedostatočnou činnosťou súdu bolo porušené právo na spravodlivý proces, zaručené článkom 6 ods. 1... Dohovoru, konkrétne z dôvodu, že moja vec na náhradu škody na zdraví uplatnená u súdu nebola v primeranej lehote a bez zbytočných prietáhov prejednaná a rozhodnutá.

Domnievam sa, že škody na zdraví by mali byť riešené s maximálnym urýchlením. Je faktom, že hepatitída, ktorou som bol ako darca krvnej plazmy infikovaný v roku 1977 je nebezpečná choroba a tiež je faktom, že podľa práva Slovenskej republiky, pokiaľ ide o náhradu škody na zdraví týkajúcej sa osoby poškodeného a náhrad spočívajúcich v bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia, tak tieto nároky smrťou poškodeného zaniknú...

Pokiaľ ide o právo na spravodlivý proces z aspektu procesnoprávneho a hmotnoprávneho, ani tu nemôžem s konečným rozhodnutím súhlasiť a to z týchto dôvodov:

Všeobecné súdy postupovali príliš formalisticky a pominuli, že základnou rozhodovacou prioritou súdov je kritérium spravodlivosti a ochrana práv občanov a že tomu je treba celé rozhodovanie podriadiť.

Ako vidno vo veci som podal dve dovolania. Prvé bolo úspešné, keď NS prikývol mojim výhradám, že znalecké dokazovanie, ktoré nariadil KS v Bratislave bolo vykonané bez mojej vedomosti a že som nemal možnosť znalcovi klásť otázky.

Druhé dovolanie bolo odmietnuté ako neprípustné, keď NS neuznal moju argumentáciu, že KS bol povinný sa riadne zaoberať novými dôkazmi, ktoré boli na základe prvého úspešného dovolania dodatočne vykonané. KS tieto dôkazy vykonal iba formálne, k nim neprihliadol a to iba z toho dôvodu, že v rámci prvého dovolania mu NS žiadne hmotnoprávne pochybenie nevytkol a preto nepovažoval za potrebné svoje pôvodné rozhodnutie meniť a novými znaleckými dôkazmi sa zaoberať. Takýto formalistický prístup k novým dôkazom však právu na spravodlivý proces nekorešponduje a súd je povinný prihliadnuť ku všetkým dôkazom, inak je popretý základný princíp všetkého dokazovania.

Vec nie je zo skutkového hľadiska tak zložitá, ako sa na prvý pohľad javí a zbytočne sa umelo komplikuje.

Žaloba spočívala v tom, že keď som v roku 1977 pri odbere krvnej plazmy ochorel žltáčkou, tak v tomto čase ešte nebola objavená žltáčky typu „C“ a bola známa iba žltáčka typu „A“ a typu „B“. Typ „B“ sa potom rozlišoval na typ s austrálskym antigénom pozitívnym a negatívnym. U mňa a u všetkých ďalších infikovaných /asi 50/ bola vtedy diagnostikovaná žltáčka typu „B“ s austrálskym antigénom negatívnym. Tento typ bol neskôr po objavení žltáčky typu „C“ obvykle zaradený do tohto typu žltáčky a pravidelne prechádzal do chronického štádia. V čase podania žaloby som trpel chronickou žltáčkou typu „C“...

Mal som dokázať, že chronická žltáčka typu „C“ je v priamej príčinnej súvislosti so žltáčkou, ktorou ma žalovaný infikoval v roku 1977 pri odbere krvnej plazmy a akým typom žltáčky som vlastne v roku 1977 ochorel. KS svoje rozhodnutie založil na úvahe znalcov z ich písomných znaleckých posudkov, že teraz sa už nedá dokázať akým typom žltáčky som ochorel...

Na základe skoršieho dokazovania bolo zistené, že žltáčku typu „B“ so nikdy nemal. Po dodatočnom dokazovaní, výsluchu znalkyne dožiadaným súdom, ktoré som vo svojich

otázkach zameral opačne - vylučovacou metódou tak, aby bolo jasné, akými typmi žltáčky som pri odbere plazmy v roku 1977 ochorieť nemohol, vyplynulo, že... žltáčka typu „A“ sa ihlou preniesť nemôže - choroba špinavých rúk. Jediným typom žltáčky, ktorou som teda v roku 1977 mohol ochorieť bol typ „C“ ktorý prechádza do chronického štádia a ktorým som v čase podania žaloby trpel. Ako som uviedol vyššie, KS však tomuto štádiu dokazovania patričnú pozornosť nevenoval, pretože mal zato, že po hmotnoprávnej stránke je jeho predchádzajúce rozhodnutie správne, keď mu NS nič nevytkol. Prečo sa teda vlastne toto dodatočné dokazovanie uskutočnilo? Nielen pozitívne, ale aj negatívne dôkazy môžu slúžiť k riadnemu preukázaniu nároku.

Ak Krajský súd z tejto jednoduchej logiky nevychádzal a najmä sa dôkazmi z výsluchu znalkyne pred dožiadaným súdom ani nezaoberal, tak aj v tejto skutočnosti vidím porušenie práva na spravodlivý proces a zásah do rozhodovania na základe princípu spravodlivosti...»

Zo sťažnosti tiež vyplynulo, že sťažovateľ sa už v predmetnej veci obrátil na ústavný súd so sťažnosťou, na základe ktorej „ÚS SR vydal nález č.k. II.ÚS 53/06-21 zo dňa 27.04.2006, kde ma za vtedajšie priesťahy odškodnil a Okresnému súdu Bratislava I vo veci 19 C 133/98 uložil, aby naďalej konal bez zbytočných priesťahov“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd „vo svojom konečnom rozhodnutí konštatoval porušenie článku 48 odst. 2 Ústavy SR, pokiaľ ide o neprimeranosť dĺžky procesu a zbytočných priesťahov zo strany Okresného súdu Bratislava I“, priznal mu „spravodlivé zadostučinenie... vo výške minimálne 6000 €“, zrušil „rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn 3 Co 179/2011 zo dňa 03.12.2012“ a vec mu vrátil na nové konanie.

Pretože sťažnosť sťažovateľa nespĺňala náležitosti podľa § 20 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ústavný súd vyzval sťažovateľa listom zo 4. septembra 2014 na predloženie splnomocnenia na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom

advokátom v lehote 15 dní od doručenia výzvy. Ústavný súd zároveň vyzval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov jeho návrhu, z ktorého vzhľadom na znenie jeho petitu nebolo zrejmé, či sa domáha len vyslovenia porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy v dôsledku zbytočných prietáhov, resp. či namieta aj konkrétne rozhodnutia súdov konajúcich v jeho veci, ktoré je potrebné ústavnému súdu predložiť. Sťažovateľ bol súčasne upozornený na to, že v prípade nesplnenia uvedenej výzvy v ustanovenej lehote ústavný súd môže jeho sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ na výzvu ústavného súdu reagoval predložením splnomocnenia udeleného advokátke JUDr. Věre Rittichovej na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, ako aj doplnením sťažnosti z 18. septembra 2014, v ktorom uviedol, že „sa jednak domáhame odškodnenia prietáhov v súdnom konaní Okresného súdu Bratislava 1 a odvolacieho Krajského súdu Bratislava v konaní č. 19 C/133/1998 a 3 Co/179/2011 v týchto konaniach napadáme aj jeho meritórne rozhodnutie a na základe tohto upresnenia navrhujeme, aby ÚS SR vo svojom konečnom rozhodnutí konštatoval porušenie článku 48 odst.2 Ústavy SR, pokiaľ ide o neprimeranosť dĺžky procesu a zbytočných prietáhov zo strany Okresného súdu Bratislava 1 a Krajského súdu Bratislava a sťažnosť ako oprávnenú prijal a jej vyhovel tak, že...

Prizná mi obdobne ako ESLP spravodlivé zadosťučinenie za morálnu ujmu spôsobenú psychickým utrpením spojeným s týmito neúnosnými súdnymi prietahmi, obavami, trvalou úzkosťou a pocitmi tiesne a neistoty v konaní Okresného súdu Bratislava 1 a Krajského súdu Bratislava v konaní č. 19 C 133/1998 a súvisiacom odvolacom konaní č. 3 Co/179/2011... vo výške minimálne 6000 €. Za každý rok prietáhov 750 € pri prietahoch ďalších 8 rokov. Nárokovaná výška odškodnenia vychádza aj zo skutočnosti, že odškodňovanie poškodenia zdravia je významne citlivejšou oblasťou, než bežné majetkové nároky.

... Zruší rozsudky Okresného súdu v Bratislave 1 č.k. 19 C/133/1998-159 zo dňa 27.09.2006 a Krajského súdu v Bratislave sp. zn 3 Co 179/2011 zo dňa 03.12.2012 a vráti vec okresnému súdu k novému rozhodnutiu.

Prizná sťažovateľovi na trovách na právnom zastúpení za dva úkony právnej pomoci... 284,08 €.“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti (m. m. III. ÚS 2/05, II. ÚS 19/05), keď navyše znenie petitu sťažnosti vzhľadom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľa nemá ústavný súd dôvod spochybňovať.

Ústavný súd sa preto zaoberal namietaným porušením základných práv v rozsahu, v akom ich sťažovateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, v sťažnosti pred ústavným súdom vymedzil v petite návrhu (v súlade s jeho doplnením z 18. septembra 2014), t. j. skúmal, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 133/1998 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 179/2011 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

1. Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia sťažnosti fyzickej osoby na konanie pred ústavným súdom je podanie sťažnosti v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť (pozri napr. I. ÚS 120/02, I. ÚS 124/04). Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03).

Ústavný súd už rozhodol, že v kontexte ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty na včasnosť podania sťažnosti (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03).

Lehota na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy začala v okolnostiach danej veci plynúť dňom, keď sa sťažovateľ „dozvedel“ o zbytočných prietáhoch, teda o „inom zásahu“ okresného súdu a krajského súdu, ktorých označil za účastníkov tohto konania. Namietané konanie okresného súdu a krajského súdu bolo právoplatne skončené potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu č. k. 3 Co 179/2011-249 z 3. decembra 2012, ktorý nadobudol právoplatnosť 4. februára 2013. Vzhľadom na to, že predmetná sťažnosť bola doručená ústavnému súdu až 6. augusta 2014 (resp. podaná na poštovú prepravu 2. augusta 2014), teda zjavne po uplynutí lehoty ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ústavný súd sa už nemohol zaoberať opodstatnenosťou námietok uvedených v sťažnosti. Z uvedených dôvodov bolo potrebné sťažnosť posúdiť ako návrh podaný oneskorene.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosť pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 133/1998 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 179/2011 odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

2. Sťažovateľ v petite sťažnosti síce uviedol, že napáda aj meritórne rozhodnutia súdov konajúcich v jeho veci, ktoré zároveň žiadal zrušiť, avšak bližšie nešpecifikoval (uvedením konkrétneho článku), ktoré základné právo podľa ústavy, resp. právo podľa Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení neskorších predpisov malo byť označenými rozhodnutiami porušené.

Ústavný súd uvádza, že postup, pri ktorom by ústavný súd zrušil označené rozsudky okresného súdu a krajského súdu bez predchádzajúceho vyslovenia, že práva sťažovateľa boli týmito rozhodnutiami porušené, ústava a ani zákon o ústavnom súde neumožňujú. Zrušenie rozhodnutia je totiž viazané na vyhovie sťažnosti a deklarovanie, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené základné práva alebo slobody, prípadne ľudské práva a slobody sťažovateľa vyplývajúce z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom (čl. 127 ods. 2 ústavy, § 56 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľ sa v petite sťažnosti nedomáhal toho, aby ústavný súd vyslovil, že jeho práva boli porušené označenými rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu, a preto sa ústavný súd možným porušením práv sťažovateľa nezaoberal a označené rozhodnutia nezrušil.

Ústavný súd podotýka, že nedostatky zákonom predpísaných náležitostí vyplývajúce z podania sťažovateľa nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom

predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 206/2010 a iné).

Podľa § 18 ods. 1 a 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 117/05, IV. ÚS 267/08).

Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. novembra 2014